

سادات صرافى

موضوع : اهمیت روز قدس

روز قدس از زوایای گوناگونی دارای اهمیت است. از جمله اینکه نشانگر مخالفت همگانی جهان اسلام با موجودیت نامشروع رژیم غاصب اسرائیل است. همچنین روز قدس به منزله اهرم فشار علیه رژیم صهیونیستی است.

خارج کردن مسئله فلسطین از بعد ملی و تبدیل آن به بعد جهانی و اسلامی یکی دیگر از مسائلی است که نشانگر اهمیت روز جهانی قدس در میان مسلمانان و امت اسلام می باشد. در این باره لازم به توضیح است که دشمن صهیونیستی ابتدا سعی داشت که این نبرد میان رژیم اسرائیل و فلسطینیان را به یک منازعه قومی و نژادی بین اعراب و اسرائیل تبدیل کند، اما با اعلام مواضع امام به عنوان یک مرجع بزرگ دینی در جهان اسلام، روحی تازه به بعد اسلامی فراموش شده و نیمه جان مبارزه با رژیم اسرائیل دمیده شد و باعث گردید مبارزان فلسطین به جای انتخاب گزینه های چپ گرایی، ملی گرایی و ناسیونالیستی و حتی گرایش به غرب و سازش، تنها به گزینه «مقاومت اسلامی» بیندیشند که شکل گیری گروه های جهاد اسلامی و نیر جنبش مقاومت اسلامی (حماس) و رویگردانی مردم فلسطین از جنبش فتح و دیگر مجموعه های سازش کار مؤید این نظر است.

خنثی کردن توطئه غرب و رژیم صهیونیستی و تأثیر معنوی بر مسلمانان و ایجاد نوعی مشارکت عمومی از دیگر موضوعاتی است که اهمیت بیش از پیش روز قدس را نمایان می سازد. و در نهایت، زیر سؤال رفتن دولت های مرتجع و غرب گرای جهان اسلام را هم باید یکی دیگر از کواردی برشمرد که اهمیت این روز را بیشتر از گذشته نمایان می سازد. در واقع همان طور که امام فرمودند: «این روز، روز امتیاز و جدایی بین حق و باطل است و دنیای اسلام و امت اسلامی شاهد برخی ممانعت ها از سوی برخی دولت های منطقه برای برگزاری تظاهرات بوده است که داشتن رابطه و علقه سیاسی بین آن دولت ها و اسرائیل را نشان می دهد و از سویی نشانه حقانیت کشورهای است که سعی در باشکوه برگزار کردن این روز دارند؛ زیرا که این روز به نوعی رویارویی مستقیم اسلام و صهیونیسم جهانی است». این پدیده را می توان با مواضع برخی دولتها و گروهها در جنگ ۳۳ روزه لبنان و

اسرائیل و ۲۲ روزه و ۸ روزه رژیم صهیونیستی با مردم مسلمان غزه هم مشاهده کرد که برخی دولت‌ها و گروه‌ها منجمله القاعده با اتخاذ مواضعی که نارضایتی آن‌ها را از این جنگ نشان می‌داد، ماهیت ضد اسلامی خود را افشا کردند و از سویی دیگر باعث حقانیت حزب الله راهپیمایی روز قدس امسال در حالی برگزار می‌شود که خاورمیانه و جهان اسلام در شرایط ویژه‌ای قرار دارد. در مصر، تونس، لیبی و ... تحولات اساسی انجام شده و بیداری اسلامی در منطقه همچنان در جریان است و وابستگان به نظام سلطه و صهیونیسم جهانی در حال حذف شدن از معادلات سیاسی و اجرایی بسیاری از کشورها هستند؛ ملت بحرین همچنان در مصاف با آل خلیفه مصمم بوده و در عربستان نیز بخشی از مردم به دنبال حقوق خود هستند و این موضوعات شرایطی است که در فلسطین نیز گفتمان سازش با رژیم صهیونیستی محکوم به شکست بوده و گفتمان مقاومت مورد پذیرش افکار عمومی قرار گرفته است. در چنین فضایی آرمان آزادسازی قدس طرفداران زیادی به خود جذب کرده است.

در این سوی نیز رژیم صهیونیستی هم اکنون در وضعیت سخت و دشواری از لحاظ بین‌المللی، منطقه‌ای و در داخل مرزهای فلسطین اشغالی به سر می‌برد. ناهماهنگی و اختلاف شدید بین احزاب صهیونیستی، مطالبات متعدد ساکنان مناطق اشغالی مبنی بر مهاجرت معکوس، امواج توفنده خشم و خروش ملت‌ها علیه رژیم صهیونیستی و ناتوانی حامیان بین‌المللی رژیم جعلی اسرائیل در حمایت از آن رژیم بخشی از مشکلات و چالش‌های موجود علیه رژیم صهیونیستی است که همه این موارد از آثار و نتایج روز قدس و بیداری اسلامی است.

فلذا به عنوان ارزیابی نهایی باید تأکید داشت که به صورت کلی، امسال فضای جهان اسلام جهت تأکید دوباره بر آزادسازی قدس در قالب راهپیمایی روز قدس آماده است. این آمادگی در نقطه‌ای مطلوب قرار دارد و می‌رود تا اصلی‌ترین دغدغه امام در آخرین روزهای پایانی عمرش که همانا آزادسازی قدس بوده است تحقق یابد. لبنان و ملت مظلوم فلسطین و حامیان آن‌ها در سرتاسر دنیا از غرب عالم تا اندونزی و مالزی در شرق گردید.

فلسفه روز جهانی قدس چیست؟

روز قدس یک روزی نیست که فقط اختصاص به قدس داشته باشد. روز مقابله مستضعفین با مستکبرین است، روز مقابله ملت‌ها با ابرقدرت‌هاست. روزی است که باید به همه قدرت‌ها هشدار دهیم که اسلام دیگر تحت سیطره شما و عمال خبیث شما نیست. روز حیات اسلام است. روزی است که اسلام را باید احیاء کرد.

به گزارش خبرنگار گروه سیاسی خبرگزاری میزان، ۱۶ مرداد سال ۵۸ در حالی که کمتر از یک سال از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی ایران گذشته بود، حضرت امام خمینی (ره) بنیانگذار جمهوری اسلامی در اقدامی هوشمندانه از مسلمانان جهان خواست تا آخرین جمعه ماه رمضان را به عنوان «روز قدس» انتخاب کنند و در این روز همبستگی خود را در حمایت از «حقوق قانونی مردم مسلمان فلسطین» به نمایش بگذارند.

روز اسلام

امام خمینی (ره) درباره روز قدس فرمودند: «روز قدس فقط روز فلسطین نیست، روز اسلام است. روز قدس، جهانی است و روزی نیست که فقط اختصاص به قدس داشته باشد. روز مقابله مستضعفین با مستکبرین است.

تصمیم راهبردی

طراحی هوشمندانه روز جهانی قدس و فرصت‌سازی برای نشان دادن وحدت و اراده امت اسلامی در قبال حل مسأله فلسطین و دفع غده سرطانی اسرائیل به عنوان اولویت اول جهان اسلام توسط حضرت امام خمینی (ره) یک تصمیم راهبردی بود که طی ۳۸ سال اخیر سبب شد در میدان رقابت سنگین و تنازع بین قدرت‌های جهانی، آرمان آزادی قدس شریف به مثابه یک ضرورت حتمی و تاریخی پلی به گذشته، حال و آینده آحاد مسلمانان عالم ایجاد کند.

صاعقه‌ای بر سر صهیونیست‌ها

اشغال فلسطین آغاز طرح بزرگی با هدف ایجاد حس خواری و ذلت در میان امت اسلامی و در نتیجه، اجرای پروژه بزرگ صهیونیسم علیه توانایی‌های مسلمانان بود. اما مقاومت فلسطین و موضع‌گیری ملت‌های مسلمان، از اجرای این طرح جلوگیری کرد و با آمدن انقلاب اسلامی ایران صاعقه‌ای بر سر صهیونیست‌ها و حامیان آن‌ها فرود آمد. آن‌گاه مقاومت اسلامی در فلسطین و جنوب لبنان به وجود آمد تا در شریان جهان اسلام خونی جوشان را به جریان اندازد که بازگرداندن جایگاه کریمانه امت اسلامی در روی زمین را بشارت دهد.

سرمایه‌گذاری ۶۰ ساله دستگاه استکبار

مقام معظم رهبری در یکی از بیاناتشان پیرامون روز قدس فرمودند: «روز قدس، یک روز به معنای حقیقی کلمه، بین‌المللی اسلامی است؛ روزی است که ملت ایران می‌تواند با کمک ملت‌های مشتاق دیگر، که امروز خوشبختانه تعدادشان هم متعدد و زیاد شده، یک حرف حقی را فریاد کند که برای پنهان کردن آن حرف حق و خاموش کردن آن فریاد، شصت سال است که دستگاه استکبار دارد سرمایه‌گذاری می‌کند - البته حداقل شصت سال است، یعنی از زمان تشکیل دولت غاصب؛ و آلا از مقدماتش شاید صد سال هم بیشتر است - شصت سال است که دارند سعی می‌کنند فلسطین را از نقشه‌ی جغرافیای جهانی حذف کنند. البته تا حدود زیادی هم موفق شده بودند. انقلاب اسلامی زد توی دهن اینها. ایجاد نظام جمهوری اسلامی و اعلان روز قدس و تبدیل سفارت رژیم غاصب به سفارت فلسطین در تهران، حرکت هشدار دهنده و متوقف کننده و مهاجمی بود که در مقابل این نقشه‌ی استکباری ایستاد. امروز خوشبختانه این حرکت، روزه‌روز توسعه پیدا کرد.»

باطل السحر ائتلاف‌های شیطانی

روز قدس را باید روز وحدت و همگرایی امت اسلامی و مقابله با تلاش مستکبران و رژیم غاصب صهیونیستی در تشدید واگرایی و ایجاد ائتلاف‌های شیطانی در راستای گسترش تضاد و اختلاف بین‌المللی و مذاهب اسلامی دانست. متأسفانه در سال‌های اخیر توطئه استکبار جهانی و صهیونیست‌ها در به فراموشی کشاندن موضوع فلسطین با نابخردی و خیانت برخی حکام مرتجع‌کشورهای عربی و اسلامی، تا حدودی محقق شده است.

خیانت‌های یک رژیم مرتجع

رژیم سعودی را باید سردمدار تلاش برای به فراموشی کشاندن موضوع فلسطین نامید؛ رژیمی که اسناد و گزاره‌های آشکار و نهان زیادی از هم پوشانی‌اش با صهیونیست‌ها وجود دارد؛ رژیمی که داعیه‌دار رهبری امت اسلام است، اما بجای مقابله با دشمنان اصلی امت اسلام یعنی رژیم صهیونیستی و آمریکا و رفع آلام مسلمانان فلسطینی، یا بمب خوشه‌ای بر سر مردم مظلوم یمن می‌ریزد و یا به ائتلاف سازی برای تحت فشار قراردادن سایر ملل مسلمان مبادرت می‌ورزد.

تیری به قلب توطئه

مقام معظم رهبری پیرامون تلاش‌ها برای به فراموشی کشاندن موضوع فلسطین، می‌فرمایند: سال‌های متمادی است که سعی می‌شود مسئله قدس فراموش شود. روز قدس، درست تیری است به قلبتوطیه، حرکتی است برای خنثی کردن این توطئه خیانت‌آمیزی که استکبار و صهیونیسم و طرفداران و همکارانشان دست به یکی کرده‌اند تا به کلی مسأله فلسطین را به دست فراموشی بسپارند.

سرمايه‌گذاري چند وجهی برای تضعیف انتفاضه

دستاوردها و پیامدهای روز جهانی قدس به ویژه پس از شکست‌های خفت‌بار رژیم صهیونیستی در جنگ‌های ۳۳ روزه، ۲۲ روزه، ۸ روزه و ۵۱ روزه در مصاف با حزب الله لبنان و حماس فلسطین به گونه‌ای است که هراس و وحشت پایان‌ناپذیری را برای آمریکایی‌ها و صهیونیست‌ها رقم زده و آنان را وادار به سرمايه‌گذاري چند وجهی برای تضعیف انتفاضه و مقاومت اسلامی از رهگذر جنگ‌های نیابتی و جنایات تروریست‌های تکفیری - سلفی در سوریه، عراق و یمن ساخته است.

امسال نیز همچون سال‌های گذشته مردم ایران اسلامی همپای با سایر مسلمانان و آزادیخواهان جهان، در روز قدس، آزادی فلسطین را فریاد خواهند زد تا از این طریق مردم مظلوم این سرزمین را یاری رسانند و انسجام و اتحاد خود را در پایبندی به آرمان فلسطین به رخ جهانیان بکشند.

وعده الهی...

«به زودی کسانی که ظلم کردند خواهند دانست که به چه جایگاه بدی بازگردانده خواهند شد» (شعرا - ۲۲۷). این وعده الهی است؛ وعده الهی خلل ناپذیر است؛ همچنین نباید فراموش کرد که صهیونیست‌های کودک‌کش تا ۲۵ سال دیگر موجودیت نامشروع‌شان پایان یافته است؛ این ضرب العجل شاید به جلو بیفتد، امت اسلامی و رزمندگان محور مقاومت برای این امر آماده و گوش به فرمان اند، تنها مانع، حکام مرتجع رژیم‌هایی همچون سعودی است که دل در گروی صهیونیست‌ها و اربابان آمریکایی‌شان بسته‌اند.

روز قدس در کلام رهبر انقلاب

در ادامه به «چرایی»، «اهمیت» و «نتایج» حضور مردم در راهپیمایی روز جهانی قدس در کلام حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی طی سالیان گذشته می‌پردازیم.

روز قدس نماد صف بندی حق در مقابل باطل

چقدر سعی کرده اند در طول این سال‌ها که روز قدس را که نماد صف بندی حق در مقابل باطل است، تضعیف کنند. روز قدس نشان دهنده‌ی صف بندی حق و باطل، صف بندی عدل در مقابل ظلم است. روز قدس فقط روز فلسطین نیست؛ روز امت اسلامی است. روز فریاد رسای مسلمانان علیه سرطان کشنده‌ی صهیونیسم است که به وسیله‌ی دست متجاوز اشغالگران، مداخله کنندگان، قدرت‌های استکباری به جان امت اسلامی افتاده است. روز قدس چیز کوچکی نیست. روز قدس یک روز جهانی است. یک پیام جهانی هم دارد. نشان دهنده‌ی این است که امت اسلامی اولاً زیر بار ظلم نمی‌رود، ولو این ظلم از پشتیبانی بزرگترین و قدرتمندترین دولت‌های عالم برخوردار باشد. چقدر سعی کردند روز قدس را تضعیف کنند و امسال بیش از همیشه تلاش کردند؛ اما روز قدس در ایران اسلامی، در تهران باعظمت به همه‌ی دنیا نشان داد که عقربه‌ی انقلاب و ملت ایران به کدام سمت و کدام جهت است؛ نشان داد که اراده‌ی ملت ایران چیست؛ نشان داد که ترفندها و حقه‌ها و پول خرج کردن‌ها و خباثت‌های سیاسی آن‌ها بر روحیه‌ی ملت ایران اثری ندارد. (۲۹ شهریور ۱۳۸۸) دست خدا مردم را در گرمای روز قدس با دهان روزه به خیابان می‌آورد

بنده به این حرکت عمومی اعتماد دارم؛ معتقدم «يَدُ اللَّهِ مَعَ الْجَمَاعَةِ»؛ اعتقاد دارم دست خدا است که دارد کار می‌کند. بیست و دوّم بهمین را نگاه کنید، در آن سرما، در آن مشکلات؛ روز قدس را نگاه کنید، در آن گرما با آن دهان روزه؛ چه کسی مردم را می‌آورد در این خیابان‌ها؟ چه گیرشان می‌آید از آمدن در این خیابان‌ها؟ این دست خدا است؛ خدا را می‌بینیم، اعتماد می‌کنیم به این حرکت مردمی، به این احساس مردمی، به این صدق و بصیرت مردمی اعتماد می‌کنیم. (۲۰ فروردین ۱۳۹۴)

متوقف‌کننده حذف فلسطین از نقشه جغرافیای جهانی

روز قدس، یک روز به معنای حقیقی کلمه، بین‌المللی اسلامی است؛ روزی است که ملت ایران می‌تواند با کمک ملت‌های مشتاق دیگر، که امروز خوشبختانه تعدادشان هم متعدد و زیاد شده، یک حرف حقی را فریاد کند که برای پنهان کردن آن حرف حق و خاموش کردن آن فریاد، شصت سال است که دستگاه استکبار دارد سرمایه‌گذاری می‌کند - البته حداقل شصت سال است، یعنی از زمان تشکیل دولت غاصب؛ وّا از مقدماتش شاید صد سال هم بیشتر است - شصت سال است که دارند سعی می‌کنند فلسطین را از نقشه‌ی جغرافیای جهانی حذف کنند. البته تا حدود زیادی هم موفق شده بودند. انقلاب اسلامی زد توی دهن اینها. ایجاد نظام جمهوری اسلامی و اعلان روز قدس و تبدیل سفارت رژیم غاصب به سفارت فلسطین در تهران، حرکت هشدار دهنده و متوقف‌کننده و مهاجمی بود که در مقابل این نقشه‌ی استکباری ایستاد. امروز خوشبختانه این حرکت، روزبه‌روز توسعه پیدا کرده است. (۲ شهریور ۱۳۹۰)

روز قدس مخصوص ایران نیست؛ روز دنیای اسلام است و لذا در همه دنیای اسلام، مسلمانان حضور خود را برای دفاع از برادران فلسطینی خود نشان دادند. مسلمانان در این روز اراده عمومی خود را برای مقابله با ترفندهای امریکا و اسرائیل در فلسطین مظلوم و خونین بروز دادند؛ اما ملت ما در این زمینه پیشتاز بوده است و امسال به شکل نمایانی این پیشتازی و عظمت اراده ملی را در ایران نشان داد. (۵ آذر ۱۳۸۲)

روز خنثی کردن توطئه فراموشی مسأله فلسطین

روز قدس، از روزهای بسیار مهم و تعیین کننده است. سال‌های متمادی است که سعی می‌شود مسأله قدس فراموش شود. روز قدس، درست تیری است به قلب این توطئه؛ حرکتی است برای خنثی کردن این توطئه خباثت‌آمیزی که استکبار و صهیونیسم و طرفداران و همکارانشان دست به یکی کرده‌اند تا به کلی مسأله فلسطین را به دست فراموشی بسپارند. روز قدس را بزرگ بدارید. این روز، مخصوص ملت ایران هم نیست؛ در خیلی از نقاط عالم، مردم مؤمن و پرشور، با محدودیت‌هایی که در کشورهای خود دارند، چون حکومت‌ها خیلی جاها اجازه نمی‌دهند - روز قدس را گرامی می‌دارند - به هر حال جمعیت‌هایی که می‌توانند این کار را می‌کنند - ان شاء الله امیدواریم امسال هم در مقابل توطئه‌های ناجوانمردانه‌ای که علیه ملت فلسطین شده است، روز قدس بتواند مشت محکمی به دهان دشمنان ملت فلسطین و دشمنان دنیای اسلام بزند. (۱۸ دی ۱۳۷۷)

امروز ملت ایران کاری که می‌تواند بکند که از همه کارها هم مهمتر است، تظاهرات - مثل همین تظاهرات امروز - است. این کار بسیار مهمی است. از هدف‌های این‌ها این است که نام فلسطین را به دست فراموشی بسپارند. کاری کنند که اصلاً فراموش شود که چنین چیزی وجود داشت؛ اما شما نمی‌گذارید؛ روز قدس نمی‌گذارد؛ امام بزرگوار ما با تدبیر خودش گذاشت. این کار بزرگی بود. (۱۰ دی ۱۳۷۸)

روز قدس یکی از برجسته‌ترین یادگارهای امام عزیز ماست

روز قدس یکی از برجسته‌ترین یادگارهای امام عزیز ماست؛ نشانه‌ی دلبستگی انقلاب و دلبستگی ملت ما به ماجرای قدس شریف و ماجرای فلسطین است. به برکت روز قدس، این نام را ما توانستیم هر سال در دنیا زنده نگه داریم. خیلی از حکومت‌ها و خیلی از سیاست‌ها می‌خواستند، مایل بودند، تلاش کردند، پول خرج کردند که مسئله‌ی فلسطین فراموش شود. اگر تلاش جمهوری اسلامی نبود، اگر ایستادگی جمهوری اسلامی با تمام قوا در مقابله‌ی این سیاست خباثت‌آلود نبود، بعید نبود که بتوانند مسئله‌ی فلسطین را بتدریج به زاویه بکشانند؛ اصلاً فراموش کنند. الان هم خود دستگاه استکبار و خود صهیونیست‌های خبیث معترفند، معتقدند و ناراحتند از اینکه جمهوری اسلامی پرچم فلسطین را برافراشته است و نمی‌گذارد که با سازشکاری‌هایی که می‌خواهند انجام بدهند، مسئله‌ی

فلسطین را از دور خارج کنند. روز قدس، روز زنده کردن این یاد و این نام است. امسال هم به توفیق الهی، به هدایت الهی، ملت عظیم ما در تهران و در همه ی شهرستان ها روز قدس را گرامی خواهند داشت، راهپیمائی خواهند کرد. در کشورهای دیگر هم بسیاری از مسلمانان در روز قدس از ملت ایران تبعیت می کنند. (۲۰ شهریور ۱۳۸۸)

روزی که مردم مظلوم فلسطین احساس می کنند ملت ها پشت سرشان هستند

روز قدس را گرامی بدارید و آن را بزرگ بشمارید. البته تبلیغات جهانی منعکس نمی کنند؛ نکنند. آن کسانی که در زندان های فلسطینی هستند، به ما گفته اند که از شعار شما و حضور شما و مشت گره کرده ی شما - که حاکی از نیت و عزم صادقانه ی شماست - احساس قوت و قدرت می کنند و ایستادگی می نمایند. آن کسی که در پشت دیوارهای زندان فلسطینی است، باید احساس تنهایی نکند، تا بایستد. آن زن و مردی که در کوچه ها و خیابان های بیت المقدس و نوار غزه و شهرهای دیگر فلسطین اشغالی مورد تهاجم اراذل و اوباش صهیونیست است، باید احساس کند که شما پشت سرش هستید، تا بتواند مقاومت کند. (۱۶ فروردین ۱۳۷۰)

هر کس کوتاهی کند مسئول است؛

این تظاهراتی که این روز ها در دنیای اسلام اتفاق افتاد خیلی بارزش بود. این حرکتی که امروز شما میخواهید بکنید و تا میدان فلسطین و مقابل سفارت فلسطین راهپیمایی کنید، بسیار کار بارزشی است. این ها خیلی ارزش دارد؛ این ها خبرش منعکس می شود و مردم مظلوم فلسطین احساس می کنند که ملت ها پشت سرشان هستند. البته ملت ما بحمدالله در این زمینه ها هیچ وقت کم نگذاشته است؛ هر وقت که برای این قضیه فرا خوانده شده، حضور پیدا کرده و اعلام موضع کرده است؛ و بالاخره مجامع جهانی و سازمان ملل باید فعال شوند. این مجامع حقوق بشر که همیشه یا غالباً در خدمت هدف های استکباری اند، ولو یکبار هم شده، برخلاف خواسته دستگاه های استکباری، به نفع ملت ها وارد شوند؛ افکار عمومی را در دنیا به خودشان متوجه کنند، ظالم و متجاوز را محکوم و ملت مظلوم فلسطین را تأیید کنند. اگر این فشارها انجام گیرد، طرح ایران در مورد فلسطین عملی خواهد بود و متجاوز مجبور خواهد شد. اگر دولت های عربی، دولت های اسلامی، ملت های مسلمان و مجامع جهانی، همه در این راه فعال شوند، آن کار، عملی است. هر کس که در این زمینه کوتاهی

کند، مسلماً در نظر ملت ها، در نظر تاریخ و بالاتر از همه در پیشگاه خداوند متعال مؤاخذ و مسئول است. همه وظیفه داریم. (۱۶ فروردین ۱۳۸۱)

روز قدس جا افتاده است ؛

جمعه‌ی آخر ماه رمضان که جمعه‌ی آینده است، به عنوان روز جهانی قدس از سوی امام امت و جمهوری اسلامی از سال‌ها پیش شناخته شده و مطرح شده، و در دنیای اسلام در میان ملت‌ها البته، این روز جا افتاده است؛ و بهانه‌ای است و فرصتی است برای روح‌های علاقمند به مسأله‌ی فلسطین و دل‌های پرشور جوانان و قشرهایی از ملت‌های مسلمان، که در مثل چنان روزی در جمعه‌ی آخر ماه رمضان، از مردم فلسطین حمایت کنند و دفاع کنند؛ و به خصوص در این دو ماه رمضان اخیر -امسال و سال گذشته- چون در داخل اراضی اشغالی، ملت فلسطین خودشان بدون چشم داشت به دولت‌ها و حکومت‌ها قیام کرده‌اند، این حمایت یک معنای دیگری پیدا می‌کند و شور و حال بیشتری برای ملت‌ها دارد. (۸ اردیبهشت ۱۳۶۸)

از باب اینکه مسأله قدس مهم است و از این باب که امروز متأسفانه صهیونیست‌ها در وارد آوردن فشار مضاعف به فلسطینی‌ها حمایت می‌شوند و باتوجه به این که بسیاری از کسانی که شعار فلسطین را می‌دادند، در بین راه، این ملت مظلوم را واگذاشتند و امروز، مبارزین فلسطینی و ملت مظلوم فلسطین، نیاز به حمایت جهانی و دلگرمی از سوی برادران مسلمان خودشان دارند، من به مردم عزیزمان و همین‌طور به همه ملت‌های مسلمان توصیه می‌کنم که ان‌شاءالله این روز را از گذشته گرمتر و پرشورتر برگزار کنند. این، به مبارزه و اصلاح امور فلسطینی‌ها کمک خواهد کرد. اصلاح امور فلسطینی‌ها به این است که ان‌شاءالله مردم فلسطین -که صاحبان خانه‌شان هستند- حق خودشان را به دست آورند. (۲۷ اسفند ۱۳۷۱)

این حرکت عظیم در دنیای اسلام روزبه‌روز جا افتاده‌تر شده است و گسترش بیشتری پیدا کرده است. امسال دنیای اسلام شاهد تظاهرات بخش‌هایی از اغلب ملت‌های مسلمان بود؛ از شرق دنیای اسلام یعنی از اندونزی، تا غرب دنیای اسلام یعنی آفریقا و نیجریه. در کشورهای مسلمان هر جا به آحاد مردم اجازه داده شد که بتوانند نیت و اراده‌ی خود را در روز قدس نشان دهند، مجموعه‌هایی از مردم آمدند و نشان دادند که نسبت به مسئله‌ی قدس چه احساساتی دارند. حتی مسلمانانی که در

اروپا زندگی می‌کردند، اقلیت هائی که زیر فشارهای عصبیت دولت‌ها و مؤسسات اروپائی قرار دارند، آن‌ها هم روز قدس را گرامی داشتند. این نشانه‌ی این است که مسئله‌ی فلسطین علیرغم آنچه که غاصبان فلسطین و حامیان آن‌ها می‌خواستند، روزبه‌روز در دنیای اسلام زنده‌تر می‌شود. (۱۰ مهر ۱۳۸۷)

روز دمیدن خون در رگ‌های امت اسلامی؛

روز قدس، این حرکتی که امام بزرگوار ما آن را آغاز کردند و بحمدالله روزبه‌روز بهتر و سال‌به‌سال گرم‌تر این حرکت ادامه دارد، یک حرکت بسیار عمیق و پرمعنائی است؛ این فقط یک راهپیمائی نیست؛ خونی است که در این روز در رگ‌های امت اسلامی می‌دود؛ علیرغم کسانی که میخواهند مسئله‌ی فلسطین و ملت فلسطین به دست فراموشی سپرده شود، این مسئله را روزبه‌روز زنده‌تر می‌کند؛ و همین جور خواهد بود. وظائف سنگینی بر دوش مسئولان کشورهای اسلامی است، که امیدواریم خداوند همه را هدایت کند به آنچه که وظیفه‌ی آنهاست، و کمک کند که بتوانند این وظائف را انجام بدهند. (۲۹ مرداد ۱۳۹۱)

عقب‌نشینی صهیونیست‌ها با برگزاری درست مراسم روز قدس؛

اگر ان شاءالله دنیای اسلام روز قدس را به معنای درست کلمه گرامی بدارد و برای فریاد کشیدن بر سر صهیونیست‌های غاصب، مغتنم بشمارد، به میزان زیادی دشمن را شکست خواهد داد و به عقب‌نشینی وادار خواهد کرد. شما ملت ایران، ان شاءالله با حضور خود نشان خواهید داد که استفاده از روز قدس و فرصت اعلام موضع در قضیه فلسطین، یعنی چه. ملت ایران، بحمدالله در این زمینه خوب عمل کرد. دولت هم خوب عمل کرد. وزارت خارجه هم خوب عمل کرد. یعنی وقت را تلف نکردند و حرف‌ها را زدند. مظلومین فلسطینی فهمیدند که کسانی در اطراف دنیا هستند که نسبت به قضیه آن‌ها حساسند. باید این حساسیت ثابت شود. باید فشار روی اسرائیل بیشتر شود. باید فلسطینی‌ها، خودشان مسئولیت زنده‌کردن مسأله فلسطین را جدّاً برعهده گیرند و مجاهدت کنند. (۱۳ اسفند ۱۳۷۲)

روزی که ملت‌های مسلمان حرفشان را در دنیا مطرح می‌کنند ؛

روز قدس، روز آزمایش بزرگ ملت‌های مسلمان است؛ روز قدس، آن روزی است که ملت‌های مسلمان بی واسطه‌ی مقامات رسمی حرفشان را در دنیا مطرح می‌کنند. امسال هم روز قدس اهمیت مضاعفی دارد؛ هم به خاطر حادثه‌ی غزه -که واقعاً عقب‌نشینی از غزه یک شکست بزرگ صهیونیست‌ها بود- هم به خاطر توطئه‌ی که بعد از شکست غزه و برای جبران آن شکست، از سوی امریکایی‌ها و صهیونیست‌ها و بعضی از هم‌پیمانان‌شان در جریان است؛ یعنی عادی‌سازی رابطه‌ی زشت با رژیم صهیونیستی در میان برخی از دولت‌های اسلامی و برخی از دولت‌های منطقه، که نباید زیر بار بروند. دولت‌های اسلامی با بهانه‌های مختلف و برای خاطر شاد کردن دل امریکا، نباید ارتباطشان را با این رژیم غدارِ ستمگر غاصب -که خطری برای همه‌ی منطقه و همه‌ی ملت‌ها و دولتهاست- عادی کنند؛ نباید به خاطر امریکا، روی خوش به این رژیم نشان بدهند، که این کار زشتی است. دلیل زشت بودن این کار هم این است که آن کسانی که مرتکب این عادی‌سازی می‌شوند، لاقلاً در اوایل کار، آن را پنهان نگه می‌دارند؛ لذا کار زشتی است که پنهانش می‌کنند. کار زشت را نباید انجام داد، نه این‌که پنهان کرد. (۲۹ مهر ۱۳۸۴)

روز سرمشق‌شدن ملت ایران برای سایر ملت‌ها؛

مردم ایران به عنوان متولیان روز قدس، باید کاری کنند که برای دیگر ملت‌ها سرمشق شود؛ چون هر سال ملت‌های دیگر در گوشه و کنار، حتی در خود اروپا و جاهای دیگر، به تبع شما روز قدس را گرامی می‌دارند. شما باید روز به روز این پرچم را سرفرازتر و این کانون درخشندگی و نور را درخشانتر کنید، تا عده بیشتری بتوانند استفاده کنند. (۲۶ دی ۱۳۷۶)

روز حفظ امنیت کشور، ملت و دستاوردهای انقلاب ؛

روز قدس پشتوانه‌ی امنیت کشور ما هم هست. این را همه‌ی آحاد مردم عزیز ما بدانند؛ هر یک نفری که روز قدس توی خیابان می‌آید، به سهم خود دارد به امنیت کشور و امنیت ملت و حفظ دستاوردهای انقلابش کمک می‌کند. روز قدس روز بزرگی است، روز مهمی است. ان‌شاء‌الله امسال، هم در کشور ما و هم در کشورهای اسلامی دیگر، این روز، با عظمت‌تر از همیشه برگزار خواهد شد. (۲ شهریور ۱۳۹۰)

فلسفه روز جهانی قدس؛

محمد کاظم انبارلویی سردبیر روزنامه رسالت روز پنجشنبه ۱ تیر ۱۳۹۶ در سرمقاله این روزنامه نوشت: روز قدس چیست؟ کدامین هدف ملت و جمهوری اسلامی را تامین می‌کند؟ روز قدس ناظر به کدام آرمان اسلام و قرآن است؟ چرا روز قدس را گرامی می‌داریم؟ چرا همگرایی جهان اسلام در روز قدس تحقق می‌یابد و نقش روز قدس در ظهور قدرت اسلام چه می‌باشد؟ هر سال که هنگام بحث روز جهانی قدس می‌شود باید به این سوالات و پاسخ‌های آن فکر کرد.

امام خمینی (ره) بنیانگذار جمهوری اسلامی در جملاتی کوتاه به این پرسش‌ها پاسخ داده‌اند. ایشان می‌فرمایند: «روز قدس یک روزی نیست که فقط اختصاص به قدس داشته باشد. روز قدس روز مقابله مستضعفین با مستکبرین است، روز مقابله ملت‌ها با ابرقدرت‌هاست. روز قدس روزی است که باید به همه قدرت‌ها هشدار دهیم که اسلام دیگر تحت سیطره شما و عمال خبیث شما نیست. روز قدس روز حیات اسلام است. روز قدس روزی است که باید به همه قدرت‌ها هشدار دهیم که اسلام دیگر تحت سیطره شما و عمال خبیث شما نیست. روز قدس روز حیات اسلام است. روز قدس روزی است که اسلام را باید احیاء کرد.» امام (ره) دستور کار مسلمانان را به بهانه روز قدس مشخص کرده است. مبتنی بر این دستور، کار جهاد با تبهکاران جهانی و در رأس آن‌ها آمریکا و انگلیس و پایگاه نظامی منطقه‌ای آنان یعنی رژیم اشغالگر قدس و نیز نوکران آن‌ها در منطقه و جهان باید وظیفه هر مسلمان انقلابی و آزاده در جهان با هر عقیده یا مذهب تلقی شود.

کسانی که آرزو دارند روزی شعار مرگ بر آمریکا و انگلیس و اسرائیل غاصب از زبان ملت ایران و ملت‌های منطقه و جهان حذف شود، عملاً در صف مستکبرین عالم عمل می‌کنند و راهبرد امام (ره) در مقابله با کفر و استبداد جهانی را قبول ندارند. کسانی که مرزبندی با آمریکای ستمکار ندارند و به صلح و سازش با او می‌اندیشند، اسلام را در سیطره قدرت‌های جهانی بویژه آمریکا می‌خواهند.

کسانی که صف خود را از صف مجاهدان در راه خدا و آزادی قدس جدا کرده‌اند به اسلام و احیای اسلامی فکر نمی‌کنند. این‌ها همان کسانی‌اند که رکس تیلرسون وزیر خارجه خبیث آمریکا می‌گوید: «قرار است در ایران با آمریکا همکاری کنند و مسیر حرکت نظام جمهوری اسلامی را به نفع منافع آمریکا تغییر دهند.»

متأسفانه سازمان ملل برای توسعه روزافزون آمریکا و قدرت‌های جهانی بر ملت‌های جهان بویژه جهان اسلام، با آمریکا و دیگر ستمکاران همکاری کرده و در مسیری بر خلاف مسیر مستضعفان عالم و مسلمانان حرکت می‌کند. سازمان ملل برای این توسعه طلبی، سندی تهیه کرده و اهداف خود را در این سند که به سند ۲۰۳۰ معروف است، گنجانده و نام این سند را نیز «دگرگون ساختن جهان ما» نهاده است. آن‌ها صریحاً گفته‌اند ما می‌خواهیم یک حکومت جهانی برای تربیت شهروند جهانی ایجاد کنیم. این حکومت، درست نقطه مقابل حکومت جهانی مهدی موعود (عج) است. اکنون جهان در آستانه ظهور است. مستکبران عالم متوجه این امر شده‌اند و برای مقابله با حکومت جهانی امام زمان (عج) خودشان را آماده می‌کنند.

قانون حاکم بر این حکومت جهانی آنچنان که در اسناد سازمان ملل آمده است قانون کفر، الحاد و شرک جهانی است که توسط آمریکا و انگلیس و رژیم صهیونیستی، جعل، تبلیغ و ترویج می‌شود.

آمریکا امروز به صورت نرم در حال تمهید مقدمات حکومت جهانی خود با بسترسازی اسناد و سازمان ملل بویژه سند ۲۰۳۰ است.

یونسکو در بومی سازی سند ۲۰۳۰ در ایران آمده اسناد بالادستی را گرفته تا با حذف کلیدواژه‌های اصلی این اسناد، اهداف شوم جامعه جهانی زیر پرچم کفر را عملیاتی کرده باشد.

به عنوان مثال کلمه «اسلامی» را از عبارت فرهنگ و تمدن اسلامی - ایرانی، کلمه «مهدوی» را از عبارت «قوام بخش و زمینه‌ساز جامعه جهانی عدل مهدوی» و عبارت «در تراز جمهوری اسلامی ایران» و «الهام بخش» ... را در سند نهایی حذف کرده است.

واژگانی، چون «توانمندی‌های تربیتی ممتاز»، «تربیت انسان موحد»، «مؤمن»، «معتقد به معاد»، «آشنا و متعهد و مسئول در برابر خدا»، خود و دیگران و طبیعت و «جهادگر» و «وطن دوست» را از متن سند تحول حذف کرده‌اند.

هر چیزی که مربوط به هویت ملی و اسلامیت در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش وجود دارد توسط کمیسیون ملی یونسکو حذف شده است.

واقعا این ننگ را باید به کجا ببریم که برخی با یک حرکت شگفت آور در اسناد بالادستی نظام به صورت «ترم» طوری اختلال و دستکاری می‌کنند که قطار جمهوری اسلامی به طور طبیعی روی خط ریل کسانی حرکت کند که جهان را به سمت و سوی کفر، شرک و الحاد هدایت می‌کنند. خوشبختانه اجرای سند ۲۰۳۰ در نشست اخیر شورای عالی انقلاب فرهنگی ابطال و تصریح شده هر سند بین‌المللی ای که با اسناد بالادستی نظام مغایر باشد ملغی اثر است. این گام بلندی بود، اما دولت باید طی تصویب نامه‌ای هم خود سند و هم کارگروهی را که برای اجرای آن تشکیل شده، لغو و اعلام نماید، اما متأسفانه تا کنون لغو سند و لغو تشکیل کارگروه آن اعلام نشده است.

برگردیم به روز قدس و فلسفه وجودی آن و گام‌های بلندی که طی ۴ دهه پس از انقلاب برای غنی‌سازی آن برداشته شده است. فردا روز جهانی قدس، در ۹۰۰ شهر کشور و در سرتاسر جهان اسلام و برخی کشورهای آزاد جهان برگزار می‌شود.

ملت‌های جهان در این روز، مرگ استکبار جهانی و نابودی کفر و شرک و الحاد را فریاد می‌زنند. ملت‌های جهان علیه ترور، اشغالگری، غصب سرزمین و شکنجه بی‌گناهان در سرزمین‌های اشغالی را که توسط رژیم صهیونیستی اعمال می‌شود، محکوم می‌کنند و فریاد خود را علیه ستم و تبهکاری رژیم اشغالگر قدس بلند می‌کنند.

این فریادها در آخرین جمعه ماه رمضان بالاخره روزی به ثمر می‌رسد و نابودی رژیم اشغالگر قدس را رقم خواهد زد.

قدس در نگاه قرآن؛

قدس تنها یک نام برای یک زمین و سرزمین نیست، بلکه نامی است که ساحت قدس الهی و نام مبارک قدوس را به اذهان می‌آورد و انسان را با مقام مجردات پیوند می‌زند. قداست سرزمینی که خداوند تقدسش کرده به این معناست که از ناپاکی منزّه است و محل آمد و شد فرشتگان مجردی است که از هر گونه نقص مبرا و پاک هستند و جز زبان به تقدس الهی نمی‌گشایند. قدس سجدگاه پیامبران، فرشتگان و اولیای الهی است. قدس آینه ای از ساحت قدس الهی است که فرشتگان کروی در آن به تقدیس می‌پردازند. از ساحت قدس مسجد الاقصی است که عروج به ساحت قدس الهی برای پیامبر اکرم(ص) فراهم آمده است. از این روست که تقدیس و تکریم و تعظیم آن مکان بر همه

اهل توحید لازم و ضروری است. برای این که این معنا تبیین شود لازم است تا نخست ویژگی هایی آن ساحت مقدس و سرزمین مبارک بر اساس آموزه های وحیانی قرآن تبیین شود.

قدس ، طاهر و مطهر

قدس در لغت به معنای پاک ، پاکی و منزّه شدن و مبرا بودن است. این واژه اگر به شکل مصدری مراد باشد به معنای پاک بودن و منزّه بودن است؛ و اگر به معنای اسم مراد باشد به معنای عالم قدس، عالم مجردات، عالم فرشتگان و بهشت و جبرئیل علیه السلام خواهد بود.

در معنای واژه «قدس» نیز مفسران نظرهای متفاوتی ارائه کرده‌اند: ۱. عده‌ای آن را به معنای «طهارت و پاکیزگی» گرفته‌اند؛ ۲. بعضی آن را «برکت» معنا کرده‌اند. ۳. و برخی نیز آن را از نامهای مقدس خدا دانسته اند.^۱

برخی گفته اند که تسبیح به معنای پاک شمردن پروردگار از هر گونه نقصان و تقدیس به معنای پاکسازی و تطهیر است؛ از این روست که با تقدیس با «لک» به کار رفته است: «نقدس لک» و فرشتگان هم نگفتند: نقدسک ؛ تو را پاک می شمريم. پس مراد از تقدیس همان پاک سازی روی زمین از فاسدان و مفسدان ، یا پاک سازی خویشتن از هر گونه صفات زشت و مذموم ، یا پاکسازی جامعه برای تو ، و یا پاکسازی و تطهیر جسم و جان برای خداست.^۲

برخی نیز گفته اند که تقدیس بر وزن تفعیل از ریشه «ق د س» به معنای پاکی معنوی^۳ و مبارک بودن است^۴ و تقدیس به معنای پاک شمردن و مبارک دانستن است^۵ و در اصطلاح علوم عقلی و عرفانی منزّه دانستن خداست از آنچه لایق آن جناب نیست؛ خواه آن چیز نقص باشد یا کمال نسبی

۱. مجمع البیان، ذیل آیه ۸۷ سوره بقره

۲. مکارم شیرازی و دیگران، تفسیر نمونه، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۷۵ش؛ ج ۱، ص ۱۷۵، ذیل آیه ۳۰ سوره بقره

۳. البیهقی (م ۴۵۸ ق)، الاسماء والصفات، بیروت، دار احیاء التراث العربی؛ ج ۱، ص ۷۷، ذیل واژه قدس

۴. الجنابذی (م ۱۳۲۷ ق)، بیان السعاده، بیروت، اعلمی، ۱۴۰۸ ق؛ المصطفوی، التحقیق، تهران، وزارت ارشاد، ۱۳۷۴ش؛ ج ۹، ص ۲۱۰، «قدس». ذیل واژه قدس

۵. علی بن محمد الجرجانی (م ۸۱۶ ق)، التعریفات، به کوشش ابراهیم الایبیری، بیروت، دارالکتب العربی، ۱۴۰۵ ق، ص ۸۹؛ صدرالمتالهین (م

۱۰۵۰ ق)، تفسیر القرآن الکریم، به کوشش خواجوی، قم، بیدار، ۱۳۶۶ش، ج ۲، ص ۳۱۴

محدود^۱، از این رو به رغم آن که برخی تقدیس را به تسبیح تفسیر کرده‌اند، اهل معرفت آن را اخص از تسبیح دانسته‌اند، چرا که تسبیح به نظر آنان منزّه دانستن خدا از نقایص امکانی است^۲

به هر حال، قدس به معنای طهارت، پاکی از نقص و کمالات نسبی، عالم مجردات، عالم قدس، جبرئیل و مانند آن به کار رفته است که البته پاکسازی و تطهیر کردن یکی از معنای آن است. پس می‌توان گفت که قدس مکانی طاهر، پاک و پاکسازی شده است که ظرفیت پاک کردن و تطهیر را نیز دارد؛ یعنی می‌تواند نفس انسانی و روح و جسم او را نیز پاک کند و تطهیر نماید.

بیت المقدس در قرآن

قدس یا بیت المقدّس یا بیت المقدّس، شهری باستانی در سرزمین فلسطین، نخستین قبله مسلمانان و از مراکز ادیان الهی و همیشه به عنوان شهری مقدس و مورد احترام بوده و از آن به محل عبادت نام برده شده است! نام این شهر در قرآن به این نام نیامده است، بلکه با عناوینی چون المسجد الاقصی،^۳ «القریه»^۴، «مساجد الله»^۵، «الارض المقدسه»^۶، «الباب»^۷ «مکان قریب»^۸ «الارض المبارکه»^۹، «مصر»^{۱۰}، «الزیتون»^{۱۱}، «الساهره»^{۱۲} از این شهر یاد شده است.

۱. مکارم شیرازی و دیگران، تفسیر نمونه، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۷۵ش؛ محمد بن مصطفی القوجوی (م ۹۵۱ ق)، حاشیه محی الدین شیخ زاده، به کوشش محمد شاهین، دائره المعارف قرآن کریم، جلد ۸، صفحه ۳۹۵، بیروت، دارالکتب العلمیه، ۱۴۱۹ق.
۲. سید جعفر سجادی، فرهنگ اصطلاحات و تعبیرات عرفانی، تهران، زبان و فرهنگ ایران، ۱۳۷۸ ش، ص ۲۵۳.

۳. سوره اسراء، آیه ۱

۴. سوره بقره، آیه ۵۸

۵. سوره بقره، آیه ۱۱۴

۶. سوره مائده، آیه ۲۱

۷. سوره مائده، آیه ۲۳

۸. سوره ق، آیه ۴۱

۹. سوره قصص، آیه ۳۰؛ اعراف، آیه ۳۷؛ یونس، آیه ۹۳؛ اسراء، آیه ۱۰۴

۱۰. سوره بقره، آیه ۶۱. در این آیه از آن به عنوان شهری نام شده است. تنوین گرفتن در این جا نشان می‌دهد که مراد مصر نیست که غیر منصرف است، بلکه شهری از شهرهاست که مراد همان بیت المقدس است.

هم چنین مفسران «المسجد الاقصى» در آیه نخست سوره اسراء را به «مسجد بیت المقدس» تعبیر کرده اند. به نظر آنان، این آیه به سیر شبانه پیامبر اکرم (ص) از مکه به بیت المقدس و معراج اشاره دارد.^۱

در آیات ۱۴۲ و ۱۵۰ سوره بقره در بیان تغییر قبله نیز تلویحاً از بیت المقدس یاد شده است. آن گونه که از بیانات برخی مفسران دوره نخست بر می آید، پیامبر در ماه های نخست هجرت به مدینه رو به بیت المقدس - قبله یهودیان - نماز می گزارد و پس از آن، خداوند مسجدالحرام را قبله ویژه مسلمانان قرار داد و راه طعنه برخی یهودیان مدینه را بست.^۲ عموم مفسران در تفسیر این آیات، روایات مربوط به تغییر قبله از بیت المقدس به مسجدالحرام را معتبر دانسته اند. به جز این دو دسته از آیات، مفسران نخستین مانند طبرسی، طبری و سیوطی، برخی از دیگر آیات قرآن از جمله آیات پیش گفته در بخش نام های قدس در قرآن را نیز مربوط به بیت المقدس دانسته اند.

البته در روایات اسلامی از جمله روایات شیعی و سنی که از پیامبر (ص) و معصومان علیه السلام نقل شده به اهمیت و ارزش این شهر توجه داده شده است. در روایتی آمده که در شب قدر به فرشتگان امر شد تا به همراه جبرئیل و میکائیل از سدرهاالمنتهی در ۴ مکان یعنی کعبه، قبر رسول الله، طور سینا و بیت المقدس هبوط کنند. هم چنین حدیث مشهور نبوی آمده که بیت المقدس پس از مکه و مدینه سومین شهر مقدس اسلام و مسلمانان است.^۳

ویژگی های قدس شریف

این شهر بر اساس آیات و روایات از ویژگی هایی برخوردار است. از همین روست که در میان دیگر مکان های روی زمین از جایگاه خاصی سود می برد. البته از برخی از آیات این گونه بر می آید که سرزمین فلسطین یا شام از قداستی برخوردار است که باید مورد توجه قرار گیرد؛ زیرا خداوند در آیاتی آن را برای حضرت ابراهیم علیه السلام و بلکه حتی بنی اسرائیل و مسلمانان به عنوان سرزمین

۱. محمدبن جریر طبری، جامع البیان فی تفسیر القرآن، ذیل اسراء: ۱، بیروت (بی تا)؛ حسن بن فضل طبرسی، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، القرآن، ذیل اسراء: ۱، چاپ هاشم رسولی محلاتی و فضل الله یزدی طباطبائی، بیروت ۱۹۸۸/۱۴۰۸؛ عبدالرحمان بن ابی بکر سیوطی، الدر المنثور فی التفسیر بالمأثور، ذیل اسراء: ۱، قم ۱۴۰۴

۲. محمدبن جریر طبری، جامع البیان فی تفسیر القرآن، ذیل بقره: ۱۴۲-۱۵۰، بیروت (بی تا)؛ حسن بن فضل طبرسی، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، ذیل بقره: ۱۴۲-۱۵۰؛ عبدالرحمان بن ابی بکر سیوطی، الدر المنثور فی التفسیر بالمأثور، ذیل بقره: ۱۴۲-۱۵۰.

۳. ابن حنبل، مسند احمدبن حنبل، ج ۲، ص ۲۳۸، استانبول ۱۹۸۲/۱۴۰۲ و منابع دیگر روایی

مبارک و مقدسی دانسته است که در ذیل آیات پیش گفته در منابع تفسیری به آن پرداخته شده است.

چنان که گفته شد بیت المقدس و یا قدس و یا اورشلیم به باور بیشتری و بلکه همه مفسران، همان قریه و آبادی است که بنی اسرائیل پس از رهایی از ستم فرعون و درخواست بهره مندی از نعمت های زمینی دنیا، مأمور شدند تا وارد آن شوند.^۱

این سرزمین، سرزمین آباد و پر برکتی بوده است که در آیه ۵۸ سوره بقره به آن اشاره شده است. در این آیه از واژه رغد برای بیان فراوانی نعمت و برکت این سرزمین استفاده شده که راغب اصفهانی در مفردات خویش می نویسد که این واژه به معنای پاک و فراوان است^۲ با اشاره که در این آیه به مسئله خوردن می شود و «رغدا» به عنوان حال فعل «کلوا» قرار گرفته می توان این برداشت را درست دانست که مراد از فراوانی و پاک در این آیه، فراوانی نعمت های خوراکی پاکی است که بنی اسرائیل از خداو پیامبرش خواسته بودند.

خداوند از این فراوانی سرزمینی به عنوان سرزمین مبارک یاد می کند. این واژه هر چند اختصاص به نعمت های مادی ندارد بلکه برکات معنوی را شامل می شود، در هر حال به فراوانی نعمت های این سرزمین اشاره مستقیمی نیز می کند.^۳

از ویژگی های برجسته بیت المقدس وجود مسجداقصی در این سرزمین است. این مطلب در گزارش آیه ۱ سوره اسراء به روشنی بیان شده است. نکته در خور توجه آن است که قرآن زمانی از مسجداقصی سخن می گوید که هنوز در اختیار مسلمانان قرار نگرفته است و رومیان بر آن حکومت می کردند و به ظاهر معبدی برای یهودیان و مسیحیان بوده است.^۴ در گزارش قرآن از آن به نام خاص مسجداقصی یاد می کند که تعبیر همسنگ مسجداالحرام است. در حقیقت این دو مسجد همسنگ یک دیگر قرار می گیرند و از آن به نام معبد و کلیسا و یا کنیسه یاد نمی شود. این خود نشان دهنده آن است که در زمانی که آیه نازل شده است دست کم مؤمنان از آن به نام مسجد

۱. مجمع البیان، ج ۱ و ۲، ص ۲۴۷

۲. مفردات الفاظ قرآن کریم، راغب اصفهانی، ص ۳۵۸

۳. سوره اسراء، آیه ۱

۴. مجمع البیان، ج ۱ و ۲، ص ۷۷۴

تحلیل می کردند. این مسئله از آن جا تقویت می شود که مسجد اقصی در زمان های نخست بیعت تا زمانی که در مدینه تغییر قبله انجام می گیرد، به عنوان قبله و مسجد در نظر مسلمانان از جایگاه خاص برخوردار بوده است. در آیه ۱۴۲ سوره بقره و نیز ۱۴۳ قبله بودن مسجد اقصی گزارش می شود که اکنون باز به فرمان الهی از آن عدول شده و می بایست که مسجد الحرام به عنوان قبله قرار گیرد.

می توان این برداشت را تقویت کرد که در کاربرد مسجد اقصی و مسجد الحرام در سوره اسراء به طور نمادین به مسئله قبله بودن این دو مسجد و قداست و جایگاه خاص آن اشاره می شود که محل سیر و معراج پیامبر اکرم (ص) بوده است.

در همین آیه به این نکته نیز توجه داده شده است که برکت سرزمین پیرامونی مسجد اقصی به خاطر وجود این مسجد و قبله گاه بودن آن است. در حقیقت وجود مسجد اقصی که قبله نخستین مسلمانان بوده خود عاملی برای برکت و فراوانی روزی مادی و معنوی این سرزمین می باشد.

این مسجد از زمان های گذشته مورد احترام یهودیان و مسیحیان بوده است، ولی یهودیان که خود را تنها دین برحق الهی می دانستند با مسیحیان با خشونت برخورد می کردند و نمی گذاشتند که آنان از این مسجد برای مراسم عبادی خویش استفاده کنند. قرآن در گزارشی درباره رفتار یهودیان نسبت به مسجد اقصی و اهمال و تخریب آن و نیز بازداشت مسیحیان از بهره گیری از آن مسجد مقدس می فرماید: و من اظلم ممن منع مساجد الله ان یذکر فیها اسمہ و سعی فی خرابها و الٹک ما کان لہم ان یدخلوها الا خائفین؛ چه کسی ستمگرتر از کسانی است که مردمان را از مساجد خدا باز می داشتند تا در آن مساجد یاد خدا نشود و می کوشیدند تا آن مساجد رو به ویرانی رود و خراب شود. آنان جز در حالی که ترسندگان بودند در آن مساجد در می آمدند.

در این آیه چنان که صاحب مجمع البیان بیان می کند مراد از مساجد مسجد اقصی است که یهودیان نه تنها خود در آبادی آن نمی کوشیدند بلکه در گزارش هایی که تاریخ نیز آن را تایید می کند با جلوگیری از بهره گیری دیگران از آن کاری کردند تا رو به ویرانی نهاد و زمانی که پیامبر (ص) برای معراج به آن جا رفته بود ویرانه بود که بعدها پس از فتح اسلامی ساخته و بازسازی شد.^۱

۱. نگاه کنید: مجمع البیان، ج ۱ و ۲، ص ۳۶۱

فخر رازی درباره کسانی که از ورود به مساجد خدا از سوی یهودیان منع شده بودند می نویسد که این گروه مسیحیان فلسطین بودند که هرگاه می خواستند وارد مسجدالاقصی برای عبادت شوند با ترس و خوف از رفتار یهودیان به آن جا می رفتند و عبادت می کردند.^۱

به هر حال در گزارش های قرآن به این نکته اشاره شده است که مسجدالاقصی مکانی مقدس برای یهودیان و مسیحیان و مسلمانان بوده است. این در صورتی است که رفتار یهودیان را نسبت به ابن مسیحیان از آن رو بدانیم که آنان نمی خواستند غیر از خودشان کسانی دیگر از این مکان مقدس استفاده کنند. البته رفتار یهودیان دوره پیامبر با مسجد که می گذاشتند تا تعمیر نشود و خود به ویرانی بگذارد را این گونه توجیه کنیم که آنان هر چند که این مکان را مقدس می شمردند و خود برای عبادت های گاه و بی گاه از آن بهره می برند ولی تلاشی برای آبادانی آن نداشته و می گذاشتند تا به ویرانی و خرابی رود. این شاید بازتاب قداستی بود که مسیحیان از این مکان به عمل می آوردند و می کوشیدند تا عبادت خویش را در آن جا به جا آورند.

این سخن از آن جا تأیید می شود که یهودیان و مسیحیان هر دو این مکان را همانند مسلمانان آغازین قبله نماز خود می دانستند و بدان سو نماز و دعا می گذاشتند، چنان که به این مسئله در آیات مربوط به تغییر قبله برای مسلمانان اشاره شده است.

از جمله ویژگی های خاص شهر قدس و بیت المقدس عبارتند از:

قبله اول مسلمانان؛ این عنوان را می توان از آیات ۱۴۲ و ۱۵۰ سوره بقره به دست آورد که فرمان تغییر قبله از آن به سمت کعبه شهر مکه صادر شده است. مقصد اسراء؛ از آیه نخست سوره اسراء به دست می آید که مقصد سیر زمینی شبانه حضرت پیامبر(ص) که با تسبیح الهی و فرمان و قدرتش انجام گرفته، شهر قدس و مسجد اقصی در این شهر بوده است. مبدای معراج: از برخی از روایات به ویژه روایات معراجی به دست می آید که این شهر و مسجد آن، مبدا و آغاز معراج آسمانی و صعودی آن حضرت (ص) به «سدره المنتهی» و «قاب قوسین او ادنی» بوده است. پیامبر(ص) معراج خود به بهشت و دیدار از بهشت و دوزخ را از این شهر شروع کرده است.^۲ قبله گاه پیامبران بنی اسرائیل و ساحت قدس: شهر قدس را به اعتبار مسجدی که قبله گاه پیامبران از موسی علیه السلام تا عیسی

۱. تفسیر کبیر، ج ۲، ص ۱۲

۲. سوره اسراء، آیه ۱؛ سوره نجم و روایات تفسیری و منابع تفسیری معتبر شیعه و سنی

علیه السلام بوده از ویژگی خاصی برخوردار است. سرزمین مبارک: خداوند بارها از این سرزمین و پیرامونش به عنوان مکان مقدس یاد کرده که در آیات پیش گفته به آن ها اشاره شده است. مسجد مبارک و مسجد الاقصی: در این سرزمین مسجد اقصی و مسجد مبارک قرار دارد که در آیه ۱ سوره اسراء و برخی دیگر از آیات به آن اشاره شده است. باب حطه و توبه: در این شهر باب توبه و حطه قرار دارد؛ خداوند در آیه ۵۸ سوره بقره فرمان می دهد که از این در وارد شده و سجده کرده و کلمه حطه را بگویند تا خداوند گناهان را بریزد و مردمان را بیامزد و بر احسان خویش بدانان بیافزاید. دومین مسجد در هستی: از ابوذر غفاری نقل شده است که گفت: گفتم ای رسول خدا اولین مسجدی که بر زمین پی نهاده شد کدام است؟ فرمود: «مسجد الحرام» گفتم: پس از آن کدام مسجد است؟ فرمود: «مسجد الاقصی»^۱ باغ بهشت: امام علی علیه السلام فرمودند: چهار نقطه در دنیا از باغ های بهشت است: مسجد الحرام، مسجد النبی، مسجد بیت المقدس، مسجد کوفه.^۲ قصر بهشتی در دنیا: بیت المقدس یکی از چهار قصر بهشتی دنیاست. از امیرمؤمنان علی علیه السلام روایت است که فرمود: چهار قصر از قصرهای بهشت در دنیا هستند: مسجد الحرام، مسجد النبی، مسجد بیت المقدس، مسجد کوفه.^۳

این ها تنها برخی از ویژگی ها و خصوصیات است که می توان برای سرزمین فلسطین و قدس شریف و مسجد الاقصی بر شمرد. در آیات و روایات ویژگی ها و فضایل دیگری برای آن بیان شده است که برخی از آن ها در کتبی چون فضایل قدس گردآوری و تدوین شده است.^۴

سرزمین مقدس

قدس، بیت المقدس و سرزمین مبارک نام های سرزمینی است که از سوی خداوند تبرک و قداست یافته است. هرچند که همه مناطق زمین به جهت آیه و نشانه ای الهی بودن و انتساب به آفریدگارشان از جایگاهی بلند و رفیع برخوردار بوده و از قداست و برکت بهره مند می باشند.^۵ ولی سرزمین فلسطین تنها سرزمینی است که در قرآن به عنوان سرزمین مقدس توصیف شده است. به

۱. جامع الاخبار، ص ۷۰

۲. امالی طوسی، ص ۳۷۹

۳. بحار الانوار، علامه مجلسی، ج ۹۹، ص ۳۸۰

۴. مانند کتاب فضائل القدس الشریف تألیف جمال الدین أبو الفرج محمد بن الجوزی

۵. سوره عنکبوت، آیه ۵۶؛ فصلت، آیه ۱۰؛ انبیاء، آیه ۸۱ البته به شرط آن که آن را مختص سرزمین خاورمیانه ندانیم؛ چنان که از آیه ۱۸ سوره سبا نیز بر می آید یمن نیز در این آیه به عنوان سرزمین مبارک خوانده شده است.

این معنا که گاه سرزمین های دیگری نیز از سوی خداوند به صفت و ویژگی برکت متصف شده است؛ چنان که در آیه ۹۶ سوره آل عمران درباره سرزمین مکه که خانه خدا در آن قرار دارد می فرماید: ان اول بیت وضع للناس للذی بیکه مبارکاً و هدی للعالمین؛ نخستین خانه ای که برای مردمان قرار داده شده آنی است که در بکه (مکه) مبارک و مرکز هدایت جهانیان است.

قداست فلسطین در آیات قرآن

در تمام آیاتی که ارتباط به سرزمین فلسطین دارد سخن از دو وصف قداست و مبارک است. به این معنا که این سرزمین افزون بر ویژگی مبارک بودن سرزمینی مقدس است. قداست و ویژگی انحصاری این سرزمین است. البته قداست سرزمین اختصاص به شهر قدس و بیت المقدس نداشته بلکه در آیات قرآنی به بخش های دیگری از سرزمین فلسطین این صفت داده شده است. از آن میان می توان به آیه ۱۱ و ۱۲ سوره طه اشاره کرد که می فرماید: فلما اتیها نودی یا موسی انی انا ربک فاخلع نعلیک انک بالواد المقدس طوی؛ پس زمانی که موسی به سرزمین مقدس درآمد از سوی خدا موسی خوانده شد که من خود پروردگار توام؛ پس کفش هایت را بر کن؛ زیرا تو در سرزمین و وادی مقدس طوی هستی.

در این آیه به صراحت سرزمین و وادی طوی به عنوان سرزمین مقدس مورد تاکید قرار گرفته و به جهت همین قداست از وی خواسته شده تا کفش هایش را به احترام و قداست سرزمین از پای خویش درآورد.

در آیه ۳۰ سوره قصص همین سرزمین به سرزمین مبارک نیز ستوده و توصیف شده است که بیان خصوصیت و ویژگی دیگری برای این سرزمین است.

به هر حال از آیات قرآن بر می آید که سرزمین فلسطین سرزمین مقدسی است و این تقدس و قداست اختصاصی به شهر بیت المقدس و یا وادی طوی در سرزمین سینا ندارد. هرچند که قداست طوی به جهاتی مورد تاکید قرار گرفته است.

در سخنان موسی علیه السلام همه سرزمینی که مردم بنی اسرائیل مامور شدند تا پس از رهایی از دست فرعونیان در آن سکونت گزینند و زیست کنند، سرزمین مقدس دانسته شده است؛^۱ بنابراین همه سرزمین فلسطین مقدس و مبارک است.

در آیه ۱۳۷ اعراف و نیز یونس آیه ۹۳ و اسراء آیه ۱۰۴ سرزمین فلسطین و شرق و غرب آن به عنوان سرزمین مبارک یاد شده است که زمانی بنی اسرائیل از آن بهره مند شدند تا خداوند نعمت وعده داده خویش را بر آنان به بهترین وجه به کمال برساند.

در حقیقت در اختیار گرفتن حکومت منطقه فلسطین و پیرامون آن از آن رو به بنی اسرائیل داده شد که خداوند از سوی موسی به آنان وعده داده بود تا آن حضرت علیه السلام را در جنگ با فرعون یاری داده و همراه او باشند. این گونه بود که خداوند به وعده خویش عمل کرد و آنان را وارث آن سرزمین مقدس و مبارک گرداند.^۲

اگر به پیشینه این توصیف در گزارش های قرآنی پردازیم در می یابیم که این سرزمین در زمان حضرت ابراهیم علیه السلام به عنوان سرزمین مبارکی مسکن آن حضرت انتخاب شده است. خداوند در آیه ۷۱ سوره انبیاء درباره مهاجرت حضرت ابراهیم از سرزمین بابل پس از آتش سوزی مشهور و رهایی از آن می فرماید: و نجیناه و لوطا الی الارض الی الی بارکنا فیها للعالمین؛ ما ابراهیم را به همراه لوطا از دست دشمنان کافرش نجات داده و به سوی سرزمین بردیم که آن را برای جهانیان مبارک گردانیدیم.

نکته جالب در این آیه آن است که این سرزمین خاص را که حضرت ابراهیم و یارانش را به آن جا کوچانده و از بدی دشمنانش رهایی بخشیده، سرزمینی مبارک برای جهانیان دانسته است. از این رو می توان گفت که خاص قوم و قبیله و یا دینی نیست و همه انسان ها بلکه جهانیان از جن و انس از آن سود می برند و از برکات آن استفاده می کنند.

برخی از مفسران به جهت آن که شرایع آسمانی و قوانین وحیانی الهی در این سرزمین بر جهانیان نازل شده را علت اصلی آن دانسته اند که خداوند این سرزمین را برای جهانیان مبارک

۱. سوره مائده، آیه ۲۱

۲. سوره اعراف، آیه ۱۳۷

دانسته است؛ زیرا همه ادیان توحیدی الهی از این سرزمین به جهان گسترش یافته و همگان از آن بهره مند شده اند.^۱

در تورات این سرزمین مبارک که حضرت ابراهیم به آن جا کوچ کرده، سرزمین کنعان نامیده شده^۲ و آن را در زمره سرزمین های میان فرات تا نیل^۳ دانسته است.

به هر حال سرزمین فلسطین در آیات قرآنی سرزمینی مقدس و مبارک است. البته در آیات قرآن گستره بیش تری از فلسطین امروزی به عنوان سرزمین مبارک یاد شده است که می توان گفت شامل شامات (فلسطین، اردن، سوریه و لبنان) می شود.

سرزمین فلسطین به نام های نیک دیگری نیز ستایش شده است. در آیه ۹۳ سوره یونساز آن به نام جایگاه صدق و راستی و در آیه ۵۰ سوره مومنون به سرزمین بلند و والا مقامی که از امنیت و آب فراوان بهره مند است یاد و ستوده شده است. در آیه ۹۳ سوره یونس از آن به نام جایگاه صدق و راستی و در آیه ۵۰ سوره مومنون به سرزمین بلند و والا مقامی که از امنیت و آب فراوان بهره مند است یاد و ستوده شده است.

ارزش و جایگاه قدس

سرزمین فلسطین و قدس به جهاتی در نزد همه شرایع ابراهیمی از ارزش و جایگاه بالا و مقام عالی برخوردار می باشد. همه پیروان هر یک از سه شریعت ابراهیمی (اسلام و یهود و مسیحیت) تقدس آن را معتبر دانسته و از قداست آن یاد و دفاع می کنند.^۴

آثار و بناهای دینی فراوانی در این سرزمین برای هر یک از پیروان این سه شریعت توحید آسمانی وجود دارد که می توان به دیوار ندبه برای یهودیان، کلیسای قیامت برای مسیحیان و مسجدالاقصی برای مسلمانان یاد کرد.^۵

۱. الکشاف؛ زمخشری، ج ۳، ص ۱۲۶

۲. کتاب مقدس، تکوین ۵:۱۲

۳. همان ۷:۱۵ تا ۹

۴. الموسوعه الفلسطینیة ج ۳؛ ص ۵۱۰ ذیل مدخل قدس

۵. دایره المعارف تشیع، ج ۳، ص ۵۵۸

چنان که گفته شد قداست سرزمین اختصاص به شهر قدس نداشته بلکه همه سرزمین فلسطین از چنین قداستی برخوردار می باشد. این مطلب را روایات نیز تایید می کند؛ زیرا در بیان قداست فلسطین روایاتی وارد شده که اختصاص به شهر قدس و جایی که مسجدالاقصی قرار گرفته ندارد. از جمله علل می توان به قداست شهرالخلیل به عنوان مکان کوچ و هجرت حضرت ابراهیم علیه السلام و نیز محل دفن آن حضرت اشاره کرد.^۱

آن سرزمین به جهاتی چند مقدس و مبارک گفته شده است که از آن جمله به جهت فراوانی آب و سرزمین حاصل خیز^۲، گهواره شرایع آسمانی و توحیدی^۳ و مسکن صالحان و پیامبران^۴ از مهم ترین دلایل این ستایش بیان شده است.

بنابراین این قداست و مبارک بودن به دو جهت مادی و معنوی مورد تایید و گزارش قرار گرفته است. البته می بایست علت معنوی را بر علل دیگری ترجیح داد؛ زیرا رسالت پیامبران و دعوت مردمان به توحید که از این سرزمین آغاز شده اصل اساسی در تبرک سرزمین می بایست برشمرد؛ چون همین مساله رسالت پیامبران است که زمینه ساز برکت و خیر فراوان بر مردمان شده است. هر چند که دیگر وجوه نیز می تواند خود از برکات همین نعمت عظیم باشد؛ چه این که قرآن هدایت بشری و عمل به آموزه های وحیانی را از علل نزول برکات زمینی و آسمانی برشمرده است. با توجه به آیه ۸ سوره نمل و نیز سیاق آیه ۳ سوره قصص می توان گفت که علت اصلی تبرک سرزمینی همین مساله توحید و پرورش خدای یگانه و عمل به دستورهای وی بوده باشد؛ زیرا در یک نظام اعتقادی توحیدی، تقدس و تبریک سرزمینی و یا مکان و یا زمانی در بیشتر موارد به سبب رخدادهای مهم دینی است که در آن ها روی داد و یا مناسکی است که می بایست در آن زمان و یا مکان به جا آورده شود که از آن جمله می توان به مسئله تبرک سحر و ماه رمضان و ذی الحجه و سرزمین مکه و عرفات و منی یاد کرد.^۵

۱. التحریر و النونیر، ج ۱۲، ص ۱۶۲

۲. تفسیر قرطبی، ج ۶، ص ۸۳

۳. مجمع البیان، ج ۳، ص ۲۷۶

۴. بحارالانوار، ج ۱۳، ص ۱۷۷

۵. المیزان، ج ۱۴، ص ۱۳۷

مبارک خواندن خانه خدا^۱ و یا قرآن^۲ و یا اطراف مسجدالاقصی^۳ و یا شب قدر^۴ از سوی خدا نیز بر همین اساس و موازین می باشد.

به هر حال در تمام منابع اسلامی و یهودی قداست اختصاصی به آبادی قدس و اورشلیم نداشته بلکه شامل همه فلسطین است. البته اختلاف نظرهایی در تعیین حدود سرزمین مقدس وجود دارد. محدوده این سرزمین مقدس بر پایه باورهای یهودی متغیر است و این تغییر به دوره های گوناگونی برمی گردد که یهودیان بر مناطقی چیره بوده و یا آن را از دست می دادند. از این رو معیار در قداست به وجود دولت یهودی و چیرگی آنان بستگی می یابد که همواره در دوره های مختلف متغیر بوده است.^۵

با توجه به باورهای توراتی یهودیان درباره مرزهای دولت موعود می توان گفت که مرزهای آن برای یهودیان مشخص است که در برخی از تفاسیر اسلامی نیز این محدوده بازتاب یافته است^۶

با این همه در بینش و نگرش بیشتری مفسران و مورخان اسلامی که قداست سرزمین فلسطین را فراتر از جریان مالکیت بنی اسرائیل بر آن می نگرند، با توجه به آیات گوناگون قرآن نظریات متعددی درباره حدود آن ارائه داده اند که می توان آن ها را به سه دسته سرتاسر سرزمین شام؛ از مصر تا فرات؛ بخش هایی از شام (سرزمین فلسطین) دسته بندی کرد.

با این همه قداست از آن سرزمین فلسطین است که شامل صحرای سینا و سرزمین فلسطین کنونی و بخشی از اردن و لبنان و سوریه را شامل می شود. به نظر می رسد که تسری قداست آن به پیرامون به مناسبت های گوناگونی است که برای پیامبران ابراهیمی رخ داده است. از این رو قداست

۱.سوره آل عمران، آیه ۹۶

۲.سوره انعام ، آیات ۹ و ۱۵۵

۳.سوره اسراء، آیه ۱

۴.سوره دخان، آیه ۳

۵.قاموس کتاب ، مقدس ص ۶۸۵

۶. کتاب مقدس؛ عدد ۳۴

۷.التحریر و التنویر، ج ۶ ، ص ۱۶۲

را به همه سرزمین و منطقه شامات تسری داده اند که مهد پیامبران و محل ظهور و گسترش ادیان توحیدی و الهی بوده است.^۱ قدس و یهودیان

چنان که گفته شد در گزارشی از تورات، سرزمین مقدس فلسطین، سرزمین موعود یهودیان دانسته شده است. برخی از مفسران یهودی با توجه به آیاتی که سرزمین های شرق و غرب بیت المقدس و فلسطین را به عنوان میراث ایشان بیان کرده است بر این باورند که همه مناطق خاورمیانه و دست کم از نیل تا فرات سرزمین موعود ایشان است.

قرآن در آیه ۱۳۷ سوره اعراف بیان می کند: و اورثنا القوم الذین کانوا یتضعفون مشارق الارض و مغاربها التی بارکنا فیها و تمت کلمت ربک الحسنی علی بنی اسرائیل بما صبروا؛ ما سرزمین های شرقی و غربی آن سرزمینی که مبارک گردانیدم را به قومی به ارث دادیم که به استضعاف کشیده شده بودند و این گونه حکم نیکو و زیبای خداوند بر قوم بنی اسرائیل به جهت صبر و مقاومت در راه دین به کمال رسید.

در این آیه قوم بنی اسرائیل بر سرزمین فلسطین و یا بیت المقدس و شرق و غرب آن از سوی خداوند چیره و مسلط شدند؛ زیرا مستضعفانی بودند که در راه دین خدا پایداری و مقاومت کرده بودند و این پاداش مقاومت و پایداری ایشان بود.

در این آیات و نیز آیات ۹۳ سوره یونس و ۱۷ و ۱۰۴ سوره اسراء ماجرای قدرت گرفتن و تسلط بنی اسرائیل بر سرزمین فلسطین و پیرامون آن پس از بیان ماجرای غرق شدن فرعونیان بیان شده و در آیه ۵۹ سوره شعراء نیز به صراحت و شفافیت از جانشینی ایشان به جای فرعونیان یاد شده است.

به نظر می رسد با توجه به سلطه فرعونیان بر سرزمین های فلسطین و اطراف آن، منظور از این آیات استخلاف و تسلط بنی اسرائیل در جای فرعونیان و کشورهای مستعمره ایشان است که شامل تسلط بر سرزمین فلسطین و شام و اردن باشد.^۲

۱. تفسیر نمونه، ج ۴، ص ۲۳۷؛ و نیز، ج ۱۲، ص ۳۱۳

۲. المنار، ج ۹، ص ۹۸؛ و نیز تفسیر کبیر، ج ۱۴، ص ۲۲۱

قرآن در آیات دیگری این دولت و چیرگی ایشان را محدود به عوامل چندی کرده است. از این رو برخی از مفسران و دانشمندان اسلامی هنگام سخن گفتن از دوگانگی و تعارض در فرمان خداوند مبنی بر واگذاری سرزمین های مقدس به بنی اسرائیل از یک سو و حرام شمردن ورود ایشان به آن سرزمین ها در آیات ۲۱ و ۲۶ سوره مائده این حکومت وراثت و خلافت را مشروط به طاعت و بندگی خدا دانسته اند؛^۱ زیرا چنان که بیان شد یهودیان در همان زمان به خاطر تخلف از فرمان خداوند دچار سرگردانی شده و چهل سال در تپه و بیابان های اطراف بیت المقدس و فلسطین می گشتند و اجازه ورود به شهر و آبادی را نداشته اند. بنابراین همان گونه که در همان آغاز از نعمت وراثت به جهت طغیان و سرکشی بازماند، هر زمانی دیگری که چنین کنند از آن جا رانده خواهند شد.

خداوند در آیه ۱۲۹ سوره اعراف می فرماید: و يستخلفکم فی الارض فینظر کیف تعملون، آنان را بر زمین خلیفه گردانیدیم تا بنگریم چگونه عمل می کنند. در حقیقت خلافت ایشان برای روشن شدن عمل کرد آنان است. اگر به خوبی و درستی عمل کنند از آن سود می برند. بنابراین خلافت ایشان مشروط به عمل کرد درست ایشان بوده است. این نکته در آیات دیگری چون آیه ۷ سوره ابراهیم به خوبی بیان شده است.

تمردهای بنی اسرائیل

در گزارش های قرآن از وضعیت بیت المقدس و حکومت یهودیان به خوبی برمی آید که آنان زمانی که بر پایه آموزه های وحیانی عمل می کردند از حکومت و اقتدار بر سرزمین برخوردار بودند ولی همین که عمل کردی نادرست داشتند نه تنها حکومت و قدرت از ایشان گرفته شد بلکه مجبور به ترک خانه و کاشانه خود شدند.

خداوند در آغاز سوره اسراء نیز از سلطه اقوامی دیگر بر سرزمین های مقدس برای مجازات بنی اسرائیل یاد می کند و از تکرار آن در صورت بدکرداری دوباره آنان خبر می دهد و می فرماید: و قضینا الی بنی اسرائیل فی الکتاب لتفسدن فی الارض مرتین... فاذا جاء وعد اولیہما بعثنا علیکم

۱. المیزان، ج ۵، ص ۲۸۹؛ و نیز تفسیر کبیر، ج ۱۱، ص ۱۹۷

عبادا لنا اولی باس شدید... فاذا جاء وعد الاخره لیسئوا وجوهکم و لیدخلوا المسجد... و ان عدتم عدنا؛^۱

در این آیات به وضوح و روشنی از دو تمرد یاد می شود که یکی پیش از بعثت پیامبر(ص) اتفاق افتاده است که موجب شد تا بخت النصر بر ایشان بتازد و ایشان را به بردگی به بابل برد و سده های طولانی گرفتار باشند و دیگر وعده ای است که هنوز انجام نشده است. در این آیات می فرماید که ایشان دوباره از نظر جمعیت و مال به اندازه قدرتمند شوند که بتوانند بر فلسطین چیره شوند و آن گاه باز اگر طغیان کردند و بدکرداری را پیشه خود ساختند ما نیز باز می گردیم و با ایشان چنان کنیم که مرتبه نخست انجام دادیم. ظاهرا این همان زمانی است که یهودیان دوباره با جمعیت و قدرت و مال فراوان وارد بیت المقدس شدند و مسجد اقصی را در تصاحب گرفته اند. این بار نیز دست به خون و خون ریزی زده و برخلاف آموزه های وحیانی که به ایشان حکم کرده است که مردمان را از خانه هایشان آواره نسازند (قرآن این حکم را در سوره بقره آورده است) باز ایشان مردمان فلیبرون نکنید ما به این سرزمین نمی آییم و دولت مردان نیز برای رضایت یهودیان دست به جنایت و کشتار می زنند و خانه های فلسطینیان را به عنوان قوم جبار و گروهی سرکش و تروریست خراب می سازند و جوانانشان را می کشند و زنان و مردانشان را آواره می سازند. این زمان دوباره طغیان را آغاز کرده اند و این گونه است که خداوند چنان که وعده داده است که اگر ایشان دوباره همان رفتار را پیش گیرند ما نیز همانند قبل عمل می کنیم به زودی ایشان را آواره می سازد.

قدس، قبله نخستین و حرم دوم مسلمانان جهان، سرزمین اصلی و وطن میلیون ها آواره مسلمان فلسطینی است که استکبار جهانی توسط صهیونیسم جنایتکار، از سال ۱۹۴۸ آن سرزمین را از دست ساکنانش خارج ساخت و تحت سلطه نیروهای اشغالگر قدس قرار داد.

. این توطئه از همان اولین سالهای اجرا، با مقاومت مردم مسلمان فلسطین و اعتراض مسلمانان و انسان های آزاده و بیدار دل جهان مواجه شد و به شکل مبارزات پیگیر و سیاسی - نظامی، چهره خود را نشان داد. ملت مسلمان ایران نیز پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی مسأله آزادسازی فلسطین از چنگال غاصبان قدس را سرلوحه آرمان هایش قرار داده و همه ساله روز قدس را به روز فریاد کشیدن بر سر ستمکاران تاریخ تبدیل کرده است.

۱. سوره اسراء؛ آیات ۴ تا ۸

قدس در کلام امام

پس از پیروزی انقلاب، امام خمینی در اولین فرصت روزی را برای به نمایش گذاردن حساسیت جهانی نسبت به سرنوشت قدس و نجات آن از چنگال صهیونیست‌های جنایتکار، به عنوان «روز قدس» تعیین نمودند و پیامی به همین مناسبت صادر نمودند.

امام در این پیام که روز ۱۶ مرداد ۱۳۵۸ در سیزدهمین روز از ماه مبارک رمضان سال ۱۳۹۹ هجری قمری خطاب به مسلمانان جهان صادر کردند، چنین فرمودند: بسم الله الرحمن الرحيم؛ من طی سالیان دراز، خطر اسرائیل غاصب را گوشزد مسلمین نمودم که اکنون، این روزها به حملات وحشیانه خود به برادران و خواهران فلسطینی شدت بخشیده است و به ویژه در جنوب لبنان به قصد نابودی مبارزان فلسطینی پیاپی خانه و کاشانه ایشان را بمباران می‌کند.

من از عموم مسلمانان جهان و دولت‌های اسلامی می‌خواهم که برای کوتاه کردن دست این غاصب و پشتیبانان آن، به هم بپیوندند، و جمیع مسلمانان جهان را دعوت می‌کنم آخرین جمعه ماه مبارک رمضان را که از ایام قدر است و می‌تواند تعیین کننده سرنوشت مردم فلسطین نیز باشد، به عنوان «روز قدس» انتخاب و طی مراسمی همبستگی بین‌المللی مسلمانان را در حمایت از حقوق قانونی مردم مسلمان فلسطین اعلام نمایند. از خداوند متعال پیروزی مسلمانان را بر اهل کفر خواستارم.^۱

سخنان امام خمینی (ره) در مورد اهمیت روز جهانی قدس هر ساله تکرار می‌شد. بخشی از این سخنان عبارتند از:

روز قدس فقط روز فلسطین نیست، روز اسلام است؛ روز حکومت اسلامی است. روزی است که باید جمهوری اسلامی در سراسر کشورها بیرق آن برافراشته شود. روزی است که باید به ابرقدرتها فهماند که دیگر آنها نمی‌توانند در ممالک اسلامی پیشروی کنند. من روز قدس را روز اسلام و روز رسول اکرم می‌دانم، روزی است که بایدما تمام قوای خودمان را مجهز کنیم؛ و مسلمین از آن انزوایی که آنها را کشانده بودند خارج شوند، و با تمام قدرت و قوت در مقابل اجانب بایستند.^۲ روز قدس،

۱. صحیفه امام، ج ۹، ص ۲۶۷

۲. صحیفه امام، ج ۹، ص ۲۷۸

روزی است که باید به این روشنفکرانی که در زیر پرده با امریکا و عمال امریکا روابط دارند هشدار داد. هشدار به این که اگر از فضولی دست بردارید، سرکوب خواهید شد!... روز قدس روزی است که باید به همه‌ی ابرقدرتها هشدار داد که باید دست خود را از روی مستضعفین بردارید و سر جای خود بنشینید... روز قدس روز اسلام است. روز قدس روزی است که اسلام را باید احیا کرد و احیا بکنیم، و قوانین اسلام در ممالک اسلامی اجرا بشود. روز قدس روزی است که باید به همه‌ی ابرقدرتها هشدار بدهیم که اسلام دیگر تحت سیطره‌ی شما، به واسطه‌ی عمال خبیث شما، واقع نخواهد شد، روز قدس، روز حیات اسلام است.^۱ «روز قدس» یک روز جهانی است. روزی نیست که فقط اختصاص به قدس داشته باشد. روز مقابله‌ی مستضعفین با مستکبرین است. روز مقابله‌ی ملت‌هایی است که در زیر فشار ظلم امریکا و غیر امریکا بودند، در مقابل ابرقدرتهاست. روزی است که باید مستضعفین مجهز بشوند در مقابل مستکبرین، و دماغ مستکبرین را به خاک بمالند. روزی است که بین منافقین و متعهدین امتیاز خواهد شد. متعهدین این روز را روز قدس می‌دانند، و عمل می‌کنند به آنچه باید بکنند. و منافقین - آن‌هایی که با ابرقدرتها در زیر پرده آشنایی دارند و با اسرائیل دوستی - در این روز بی‌تفاوت هستند، یا ملتها را نمی‌گذارند که تظاهر کنند. روز قدس روزی است که باید سرنوشت ملت‌های مستضعف معلوم شود، باید ملت‌های مستضعف اعلام وجود بکنند در مقابل مستکبرین.^۲

۱. صحیفه امام، ج ۹، ص ۲۷۷

۲. صحیفه امام، ج ۹، ص ۲۷۶